

Prečišćeni tekst Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti obuhvata sljedeće propise:

1. Zakon o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 056/09 od 14.08.2009),
2. Ispravka Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 058/09 od 28.08.2009),
3. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje ("Službeni list Crne Gore", br. 040/11 od 08.08.2011),
4. Zakon o izmjenama Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 055/16 od 17.08.2016), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

ZAKON

O ZAŠTITI OD JONIZUJUĆEG ZRAČENJA I RADIJACIONOJ SIGURNOSTI

("Službeni list Crne Gore", br. 056/09 od 14.08.2009, 058/09 od 28.08.2009, 040/11 od 08.08.2011, 055/16 od 17.08.2016)

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet uređivanja

Član 1

Ovim zakonom uređuje se zaštita života i zdravlja ljudi i zaštita životne sredine od štetnog djelovanja jonizujućeg zračenja, obavljanje radijacione djelatnosti, promet izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala, upravljanje radioaktivnim otpadom, postupanje u slučaju radijacionog udesa, kao i druga pitanja od značaja za zaštitu od jonizujućeg zračenja i radijacionu sigurnost.

Ovaj zakon ne odnosi se na jonizujuća zračenja prirodnog porijekla iz svemira na nivou tla, zemljine kore i ljudskog organizma, ako takva zračenja nijesu promijenjena čovjekovim djelovanjem.

Ciljevi

Član 2

Zaštita od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti sprovodi se u cilju:

- očuvanja i zaštite života i zdravlja sadašnjih i budućih generacija;
- zaštite životne i radne sredine;
- sigurnosti i bezbjednosti izvora jonizujućeg zračenja;
- obezbjeđivanja uslova za stručno i racionalno korišćenje izvora jonizujućeg zračenja;
- podizanja nivoa znanja i svijesti u oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti.

Ostvarivanje ciljeva

Član 3

Ciljevi zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti iz člana 2 ovog zakona postižu se:

- primjenom jonizujućeg zračenja u svim djelatnostima u miroljubive svrhe;
- uspostavljanjem sistema kontrole izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala;
- planiranjem, praćenjem, racionalnim i stručnim ograničavanjem upotrebe izvora jonizujućeg zračenja;
- kontrolom prometa izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala;
- kontrolom predmeta i roba iz uvoza;
- zabranom uvoza radioaktivnog otpada;
- upravljanjem radioaktivnim otpadom;
- obezbjeđivanjem uslova za rad profesionalno izloženim licima od štetnog dejstva jonizujućeg zračenja;
- blagovremenim i objektivnim obavještanjem javnosti;
- sprovođenjem potvrđenih međunarodnih konvencija i drugih sporazuma iz oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti.

Osnovni principi

Član 4

Osnovni principi koji se primjenjuju u obavljanju radijacione djelatnosti su:

- 1) Opravdanost primjene: Svaka radijaciona djelatnost treba da bude planirana i sprovedena tako da korišćenje izvora jonizujućeg zračenja daje veću korist od ukupne štete;
- 2) Optimizacija zaštite od jonizujućeg zračenja: Svaka radijaciona djelatnost mora biti izvedena tako da izloženost jonizujućem zračenju bude onoliko niska koliko je to objektivno moguće postići, s obzirom na ekonomske i društvene faktore;
- 3) Ograničavanje individualnog izlaganja: Radijaciona djelatnost mora se planirati tako da izlaganja pojedinaca budu uvijek ispod propisanih granica.

Značenje izraza

Član 5

Pojedini izrazi, u smislu ovog zakona, imaju sljedeće značenje:

- 1) aktivnost neke količine radioaktivnog materijala je broj spontanih nuklearnih raspada u jedinici vremena;
- 2) ambijentalna ekvivalentna doza je ekvivalentna doza koju može proizvoditi odgovarajuće radijaciono polje u referentnom fantomu;
- 3) apsorbovana doza je fundamentalna dozimetrijska veličina i predstavlja energiju koju apsorbuje neka materija po jedinici mase;
- 4) bezbjednost predstavljaju: prevencija, detekcija i postupanje u slučaju krađe, sabotaze, neovlašćenog pristupa, ilegalnog prometa ili drugih zlonamjernih radnji gdje su uključeni nuklearni materijal, radioaktivni materijal ili njihovi objekti;
- 5) doza je deponovana energija jonizujućeg zračenja u nekom objektu;
- 6) dekontaminacija je uklanjanje ili smanjenje nivoa kontaminacije fizičkim, hemijskim i biološkim procesima;
- 7) efektivna doza je zbir proizvoda ekvivalentne doze u tkivu ili organu odgovarajućeg težinskog faktora, po svim izloženim tkivima i organima;
- 8) ekvivalentna doza je proizvod absorbovane doze u tkivu ili organu i takozvanog faktora kvaliteta koji reflektuje biološki štetni efekat koji izaziva data vrsta jonizujućeg zračenja;
- 9) izlaganje jonizujućem zračenju je situacija ili uslovi pri kojima dolazi do ozračivanja subjekta;
- 10) izlaganja stanovništva su izlaganja od jonizujućeg izvora, izuzimajući profesionalno ili medicinsko izlaganje i normalno prirodno zračenje (fon), uključujući izlaganja usljed radijacionog udesa koji može proizvesti vanredno stanje;
- 11) izvor bez vlasnika (orfan) je radioaktivni izvor koji nije pod kontrolom iz razloga što, ili nije bio pod kontrolom ili je izgubljen, ukraden i premješten bez odgovarajućeg evidentiranja;
- 12) izvori jonizujućeg zračenja su materije, uređaji i objekti koji emituju ili mogu da emituju jonizujuće zračenje;
- 13) jonizujuće zračenje je elektromagnetsko ili čestično zračenje koje može da produkuje parove jona u biološkom materijalu;
- 14) kontaminacija je neplanirano i nepoželjno prisustvo radioaktivnog materijala, kao i proces kojim dolazi do njegovog prisustva na površinama ili unutar čvrstih, tečnih ili gasovitih tijela (uključujući ljudski organizam) iznad propisanih granica;
- 15) kontrola kvaliteta je tehničko tehnološka provjera strukture sistema i komponenti koje odgovaraju unaprijed određenim zahtjevima iz programa osiguranja kvaliteta;
- 16) korisnik izvora jonizujućeg zračenja je privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik, koji posjeduje izvor jonizujućeg zračenja;
- 17) korišćenje izvora jonizujućeg zračenja je: posjedovanje, rad sa izvorima, prenamjena i promjena tehničkih karakteristika, instaliranje, servisiranje i skladištenje;
- 18) medicinsko izlaganje je izlaganje pacijenata i lica koja pomažu pacijentima pri medicinskoj primjeni izvora jonizujućeg zračenja, a nijesu profesionalno izložena lica, kao i lica koja su dobrovoljno uključena u programe medicinskih istraživanja uz primjenu izvora jonizujućeg zračenja;

- 19) monitoring je mjerenje doze ili kontaminacije u cilju ocjene ili kontrole izlaganja jonizujućem zračenju i radioaktivnim materijalima, obrada i interpretacija rezultata;
- 20) nosilac dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti je privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji ima dozvolu za obavljanje radijacione djelatnosti;
- 21) nuklearni materijal jeste plutonijum izuzev onog izotopske koncentracije koja prelazi 80% Pu-238; uranijum U-233; uranijum obogaćen u izotopskom sadržaju U-235 ili U-233; uranijum koji sadrži smjesu izotopa koja se javlja u prirodi, a koncentracija mu je veća od one koja se javlja u rudama ili ostacima pri preradi, kao i smješa navedenih materijala;
- 22) odlaganje radioaktivnog otpada je aktivnost na trajnom smještanju radioaktivnog otpada;
- 23) osiguranje kvaliteta su sve planirane systemske mjere potrebne za postizanje odgovarajućeg stepena pouzdanosti i ispunjavanja standarda sigurnosti koji su propisani odgovarajućim regulativama;
- 24) otvoreni izvor jonizujućeg zračenja je izvor jonizujućeg zračenja koji nije zatvoreni izvor jonizujućeg zračenja, a može biti u čvrstom, tečnom ili gasovitom stanju;
- 25) profesionalno izložena lica su lica koja rade sa izvorima jonizujućeg zračenja ili se u procesu rada nalaze u poljima jonizujućeg zračenja;
- 26) prirodni radionuklidi su radionuklidi koji se javljaju u prirodi u značajnim količinama, odnosno koji nijesu nastali čovjekovim djelovanjem (uranijum- 235, uranijum-238, torijum-232, kalijum-40 i njihovi produkti raspada);
- 27) prirodni radioaktivni materijal je radioaktivni materijal čiji sadržaj radionuklida ne odstupa značajno od prirodnih radionuklida, kao i materijali čija se specifična aktivnost njegovih prirodnih radionuklida u toku tehnoloških postupaka promijenila;
- 28) promet podrazumijeva nabavku, prodaju, uvoz, izvoz i tranzit izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala;
- 29) radijaciona djelatnost je svaka ljudska aktivnost (radnja) sa izvorima jonizujućeg zračenja koja može dovesti do povećanja nivoa izlaganja jonizujućeg zračenja ili uvećati broj ljudi koji su izloženi jonizujućem zračenju;
- 30) radijacioni rizik je vjerovatnoća izazivanja štetnog efekta po zdravlje lica ili grupe i životnu sredinu zbog izlaganja jonizujućem zračenju;
- 31) radijaciona sigurnost predstavlja skup operativnih uslova, tehničkih i organizacionih mjera koje se preduzimaju radi prevencije od radijacionog udesa ili smanjenja posljedica udesa, tj. zaštitu profesionalno izloženih lica, stanovništva i životne sredine od radijacionog rizika;
- 32) radijacioni udes je bilo koji nenamjeran ili neočekivani događaj, uključujući ljudsku grešku, kvar opreme ili neku drugu nepravilnost čije moguće posljedice nijesu zanemarljive sa aspekta zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti;
- 33) radijacioni udes koji može proizvesti vanredno stanje je nesvakidašnja situacija koja zahtijeva brzu reakciju sa primarnim ciljem ublažavanja rizika ili negativne posljedice za ljudsko zdravlje i sigurnost, kvalitet života, imovinu ili životnu sredinu;
- 34) radioaktivni materijal je materijal koji sadrži jedan ili više radionuklida čija je ukupna i specifična aktivnost veća od propisanih granica;
- 35) radioaktivni otpad je radioaktivni materijal koji se ne planira za dalju upotrebu;
- 36) sigurnost obuhvata mjere koje predviđaju svođenje na najmanju moguću mjeru vjerovatnoću radijacionog udesa koji uključuju radioaktivne izvore, a u slučaju da se takav udes desi, ublažavaju njegove posljedice;
- 37) skladištenje radioaktivnog otpada je smještanje radioaktivnog otpada na mjestu koje je pod nadzorom ovlašćenog pravnog lica;
- 38) specifična aktivnost radioaktivnog materijala je aktivnost jedinice mase tog materijala;
- 39) upravljanje radioaktivnim otpadom su administrativne i operativne aktivnosti u rukovanju, tretmanu, skladištenju, transportu i odlaganju otpada;
- 40) visokoradioaktivni otpad je radioaktivni materijal visokog nivoa aktivnosti koji se ne planira za dalju upotrebu;
- 41) zatvoreni izvor jonizujućeg zračenja je izvor jonizujućeg zračenja zatvoren u nepropusnom omotaču (ovojnici) od neradioaktivnog materijala tako da radioaktivni materijal ne može doći u dodir sa okolinom;
- 42) zaštita od jonizujućeg zračenja je skup mjera kojim se sprječavaju štetni efekti izlaganja jonizujućem zračenju;

43) zaštita životne sredine je preduzimanje mjera i radnji kojima se sprečava štetno dejstvo jonizujućeg zračenja u životnoj sredini i otklanjanje posljedica tih zračenja.

II. ZAŠTITA OD JONIZUJUĆEG ZRAČENJA

Strategija zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom

Član 6

Radi obezbjeđivanja uslova za sprovođenje politike u oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti, Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) donosi Strategiju zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom, sa Akcionim planom za njenu realizaciju, na predlog ministarstva nadležnog za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Strategijom iz stava 1 ovog člana utvrđuju su planovi i ciljevi u vezi sa zaštitom od jonizujućeg zračenja, radijacionom sigurnošću i upravljanjem radioaktivnim otpadom u skladu sa standardima i principima međunarodnih organizacija u ovoj oblasti, kao i preuzetim međunarodnim obavezama.

Aktivnosti i mjere za sprovođenje Strategije iz stava 1 ovog člana obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore u skladu sa zakonom.

Nadležnost Agencije za zaštitu životne sredine

Član 7

Stručne i sa njima povezane upravne poslove iz oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti vrši organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Agencija).

Agencija je nadležna da:

- vrši sistematsko ispitivanje sadržaja radionuklida u životnoj sredini (monitoring);
- izrađuje analize i izvještaje o stanju radioaktivnosti životne sredine;
- prikuplja i objavljuje informacije od interesa za životnu sredinu i zdravlje ljudi;
- vodi informacioni sistem o stanju radioaktivnosti u životnoj sredini;
- priprema program sistematskog ispitivanja radioaktivnosti u životnoj sredini;
- prikuplja informacije o radijacionim udesima;
- izdaje dozvole u skladu sa ovim zakonom;
- izdaje potvrde o evidentiranju izvora jonizujućeg zračenja;
- izdaje potvrdu o ispunjenosti uslova za stručnu osposobljenost licu odgovornog za zaštitu od jonizujućeg zračenja;
- vodi registar prijava i izdatih dozvola, potvrda o evidentiranju i sertifikata;
- formira i održava bazu podataka (centralni registar) o izvorima jonizujućeg zračenja i korisnicima tih izvora, radioaktivnim materijalima, profesionalno izloženim licima, o radioaktivnom otpadu i vrši kontrolu evidencija koje vode korisnici, kao i o drugim podacima od značaja za zaštitu od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti;
- vrši kontrolu ispunjenosti uslova na osnovu kojih su izdate dozvole;
- vrši nadzor nad izvorima i upotrebom jonizujućeg zračenja i radioaktivnim materijalima u medicinske i nemedicinske svrhe i njihovim bezbjednim skladištenjem;
- nalaže sprovođenje mjera zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti;
- učestvuje u sprovođenju mjera zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti iz svoje nadležnosti;
- samostalno ili u saradnji sa nadležnim državnim organima saraduje sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju i drugim međunarodnim tijelima i nadležnim organima drugih država u vezi sa sprovođenjem zakona;
- dostavlja sredstvima javnog informisanja, nadležnim državnim organima i Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju informacije od značaja iz oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti;
- daje mišljenje na zahtjev nadležnih državnih organa u vezi sa pristupanjem međunarodnim konvencijama i drugim sporazumima iz oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti;
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom.

Mjere zaštite od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti

Član 8

Radi zaštite života i zdravlja ljudi i zaštite životne sredine od štetnog dejstva jonizujućeg zračenja preduzimaju se sljedeće mjere:

- sistematsko ispitivanje radioaktivnosti u životnoj sredini;
- određivanje uslova za promet i korišćenje izvora jonizujućeg zračenja;
- korišćenje opreme i sredstava za zaštitu od jonizujućeg zračenja i kontrola efikasnosti te zaštite;
- ograničavanje ili zabrana prometa i korišćenja proizvoda i sirovina za proizvodnju koji su kontaminirani radionuklidima iznad propisanih granica;
- vođenje evidencija o izvorima jonizujućeg zračenja i radioaktivnim materijalima;
- vođenje evidencija o materijalima kojima se u tehničko-tehnološkom postupku povećava koncentracija prirodnih radionuklida iznad propisanih granica;
- vođenje evidencija o izloženosti jonizujućem zračenju profesionalno izloženih lica, pacijenata i stanovništva;
- utvrđivanje uslova rada i sprovođenje propisanih mjera zaštite na radu od štetnog dejstva jonizujućeg zračenja;
- kontrola i praćenje zdravstvenog stanja profesionalno izloženih lica;
- obrazovanje i stručno usavršavanje kadrova u oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja;
- lična i kolektivna zaštita ljudi od jonizujućeg zračenja;
- sprovođenje i primjena mjera iz plana za djelovanje u slučaju radijacionog udesa;
- sigurno i bezbjedno upravljanje radioaktivnim otpadom;
- sprovođenje programa osiguranja i kontrole kvaliteta mjera zaštite od jonizujućeg zračenja;
- kontrola radioaktivnosti roba na graničnim prelazima;
- dekontaminacija;
- druge mjere koje u skladu sa međunarodnim standardima doprinose zaštiti od jonizujućeg zračenja.

Sistematsko ispitivanje radioaktivnosti u životnoj sredini

Član 9

Sistematsko ispitivanje radioaktivnosti u životnoj sredini (u daljem tekstu: monitoring radioaktivnosti) vrši se radi utvrđivanja prisustva radionuklida u životnoj sredini i procjene nivoa izlaganja stanovništva jonizujućem zračenju i to u normalnim uslovima, i u slučaju sumnje na radijacioni udes i u toku radijacionog udesa.

Monitoring radioaktivnosti iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa Programom sistematskog ispitivanja radioaktivnosti u životnoj sredini, koji donosi Vlada, na prijedlog Ministarstva, do 1. decembra tekuće godine za narednu godinu.

Programom iz stava 2 ovog člana utvrđuju se mjesta, vremenski intervali, vrste i načini sistematskog ispitivanja radioaktivnosti u životnoj sredini.

Troškovi sprovođenja monitoringa radioaktivnosti i procjene nivoa izlaganja stanovništva jonizujućem zračenju obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.

Dozvoljen sadržaj radionuklida u životnoj sredini propisuje Ministarstvo.

Izveštaj o monitoringu radioaktivnosti

Član 10

Pravno lice iz člana 32 ovog zakona koje realizuje Program sistematskog ispitivanja radioaktivnosti u životnoj sredini dužno je da dostavi Agenciji izvještaj o monitoringu radioaktivnosti u životnoj sredini najkasnije do 1. marta tekuće godine za prethodnu godinu, a u slučaju radijacionog udesa ili na zahtjev Agencije, odmah.

Na osnovu rezultata monitoringa radioaktivnosti iz člana 9 ovog zakona Agencija prati izlaganje stanovništva jonizujućem zračenju, nalaže mjere u slučaju povećanja radioaktivnosti i vrši procjenu efektivnih doza kod stanovništva.

Mjerenja radi procjene nivoa izlaganja jonizujućem zračenju

Član 11

Nosilac dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti iz člana 21 ovog zakona dužan je da sprovede propisana mjerenja radi procjene nivoa izlaganja jonizujućem zračenju profesionalno izloženih lica, lica na školovanju i naučno-istraživačkom radu, pacijenata i stanovništva.

Troškove mjerenja radi procjene nivoa izloženosti lica iz stava 1 ovog člana obezbeđuje nosilac dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti.

Vrste, način i vremenske intervale mjerenja radi procjene nivoa izlaganja jonizujućem zračenju lica iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Granice izlaganja

Član 12

Profesionalno izložena lica, lica na školovanju i naučno-istraživačkom radu i stanovništvo ne smiju biti izloženi jonizujućem zračenju iznad propisanih granica.

Granice izlaganja za profesionalno izložena lica, lica na školovanju i naučno-istraživačkom radu i stanovništvo, način i vremenske intervale mjerenja nivoa izlaganja, način i sprovođenje neposredne kontrole nad izvorima jonizujućeg zračenja propisuje Ministarstvo, u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove zdravlja.

Procjena nivoa medicinskog izlaganja

Član 13

Radi procjene nivoa medicinskog izlaganja jonizujućem zračenju nosilac dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti iz člana 21 ovog zakona sprovodi propisana mjerenja.

Vrste, granice izlaganja i način mjerenja za procjenu nivoa medicinskog izlaganja jonizujućem zračenju propisuje Ministarstvo, u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove zdravlja.

Sistematska upotreba izvora jonizujućeg zračenja u dijagnostičke svrhe nije dozvoljena, osim u slučajevima koje propiše ministarstvo nadležno za poslove zdravlja.

Izveštaj o procjeni nivoa medicinskog izlaganja

Član 14

Pravno lice iz člana 32 ovog zakona koje vrši mjerenja iz čl. 11 i 13 ovog zakona dužno je da vodi evidenciju o mjerenjima i da izveštaj o mjerenjima dostavi Agenciji.

Sadržinu izveštaja o mjerenjima iz stava 1 ovog člana, način vođenja i rokove za čuvanje evidencija, kao i postupak obavještanja nadležnih organa propisuje Ministarstvo.

Uslovi za rad profesionalno izloženih lica

Član 15

U zavisnosti od vrste poslova profesionalno izložena lica moraju da imaju propisanu stručnu spremu i da budu osposobljena za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućeg zračenja.

Profesionalno izložena lica moraju ispunjavati zdravstvene uslove i dužna su da izvrše zdravstveni pregled prije stupanja na rad, u toku rada, u slučaju radijacionog udesa, a po potrebi, i po prestanku rada sa izvorima jonizujućeg zračenja.

Potreban stepen stručne spreme, zdravstvene uslove koje moraju da ispunjavaju profesionalno izložena lica i vremenske intervale pregleda, sadržinu, način i rokove čuvanja podataka o tim pregledima, osposobljenost za rad i sprovođenje mjera zaštite propisuje Ministarstvo, u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove zdravlja.

Program dopunskog obučavanja

Član 16

Radi sprovođenja dopunskog obučavanja i periodične obnove znanja u oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja, Ministarstvo u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove zdravlja i ministarstvom nadležnim za poslove obrazovanja donosi Program za dopunsko obučavanje i osposobljavanje profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućeg zračenja iz člana 15 ovog zakona.

Program iz stava 1 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Poslove iz stava 1 ovog člana vrši pravno lice koje ispunjava uslove propisane aktom Ministarstva u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove zdravlja.

III. ZABRANE

Zabrana izgradnje nuklearnih elektrana

Član 17

Zabranjuje se izgradnja nuklearnih elektrana, postrojenja za proizvodnju nuklearnog goriva i postrojenja za preradu isluženog nuklearnog goriva.

Zabrane za rad sa izvorima jonizujućeg zračenja

Član 18

Zabranjuje se rad sa izvorima jonizujućeg zračenja:

- 1) licima mlađim od 18 godina života;
- 2) ženama za vrijeme trudnoće;
- 3) ženama za vrijeme dojenja djeteta sa otvorenim izvorima jonizujućeg zračenja.

Zabranjeno je izlaganje jonizujućem zračenju iznad granica propisanih za stanovništvo licima mlađim od 18 godina života, osim licima starijim od 16 godina života za vrijeme propisane obuke u toku redovnog školovanja za rad sa izvorima jonizujućeg zračenja.

Ostale zabrane

Član 19

Zabranjeno je svako istraživanje i djelatnost u cilju razvoja, proizvodnje i upotrebe nuklearnog oružja, kao i korišćenje radioaktivnog ili nuklearnog materijala za proizvodnju oružja za masovno uništavanje.

Zabranjuje se uvoz radioaktivnog otpada, kao i prerada, skladištenje i odlaganje radioaktivnog otpada inostranog porijekla na teritoriji Crne Gore.

Zabranjuje se promet nuklearnog materijala na teritoriji Crne Gore.

Zabranjena je ugradnja radioaktivnih gromobrana na teritoriji Crne Gore.

Zabranjena je ugradnja jonizujućih detektora dima koji imaju izvor jonizujućeg zračenja u gasovitom stanju ili izvor jonizujućeg zračenja čiji je produkt raspada u gasovitom stanju.

Zabranjeno je dodavati radioaktivne materije u hranu, vodu za piće, lijekove, duvan i duvanske proizvode, igračke, nakit, kozmetička sredstva, sredstva za ličnu higijenu, građevinski materijal, hranu za životinje, rude, metalne proizvode primarnog oblika, mineralne sirovine i robu široke potrošnje, kao i uvoz, izvoz i stavljanje u promet ovakvih proizvoda.

IV. OBAVLJANJE RADIJACIONE DJELATNOSTI

Potvrda o evidentiranju

Član 20

Korisnik izvora koji posjeduje izvor jonizujućeg zračenja malog radijacionog rizika dužan je da o tome obavijesti Agenciju i od nje pribavi potvrdu o evidentiranju.

Način vođenja evidencije korisnika i izvora jonizujućeg zračenja, kriterijume za utvrđivanje vrsta izvora jonizujućeg zračenja i njihovu kategorizaciju propisuje Ministarstvo.

Dozvola za obavljanje radijacione djelatnosti

Član 21

Radijacionu djelatnost mogu obavljati samo korisnici izvora jonizujućeg zračenja koji od Agencije dobiju dozvolu za obavljanje radijacione djelatnosti.

Korisnici izvora jonizujućeg zračenja iz stava 1 ovog člana dužni su da podnesu zahtjev Agenciji za dobijanje dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti.

Na osnovu ispunjenosti propisanih uslova Agencija izdaje dozvolu iz stava 2 ovog člana.

Dozvola se izdaje rješenjem, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za dobijanje dozvole.

Sadržinu zahtjeva iz stava 2 ovog člana i potrebnu dokumentaciju za dobijanje dozvole propisuje Ministarstvo.

Uslovi za obavljanje radijacione djelatnosti

Član 22

Agencija izdaje dozvolu za obavljanje radijacione djelatnosti korisniku izvora, ako:

- 1) korišćenje izvora jonizujućeg zračenja zadovoljava princip opravdanosti;
- 2) objekti i prostorije u kojima se koristi izvor jonizujućeg zračenja, odgovaraju tehničkim, sigurnosnim i bezbjedonosnim, zdravstvenim i drugim propisanim uslovima koji obezbjeđuju zaštitu zdravlja ljudi i životne sredine od jonizujućeg zračenja;
- 3) su profesionalno izloženim licima obezbjeđena odgovarajuća sredstva za zaštitu od jonizujućeg zračenja, kao i oprema za mjerenje zračenja;
- 4) obezbijedi da profesionalno izložena lica imaju propisanu stručnu spremu i ispunjavaju propisane zdravstvene uslove za rad sa izvorima jonizujućeg zračenja;
- 5) preduzme sve propisane mjere kojima se sprječava da radioaktivni otpadni materijal prouzrokuje kontaminaciju životne sredine iznad propisanih granica;
- 6) od ovlašćene organizacije pribave Atest o tehničko - tehnološkoj ispravnosti izvora jonizujućeg zračenja;
- 7) ima Plan za djelovanje u slučaju radijacionog udesa koji može proizvesti vanredno stanje, usklađen sa metodologijom o zaštiti i spašavanju;
- 8) ima Uputstvo za djelovanje u slučaju radijacionog udesa;
- 9) ima zaposleno lice odgovorno za zaštitu od jonizujućeg zračenja iz člana 24 ovog zakona.

Bliže uslove za obavljanje radijacione djelatnosti iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Privremeno obavljanje radijacione djelatnosti

Član 23

Korisnici izvora jonizujućeg zračenja registrovani izvan Crne Gore mogu privremeno obavljati radijacionu djelatnost kada to zahtijeva pravno lice ili preduzetnik registrovan u Crnoj Gori.

Pravno lice ili preduzetnik iz stava 1 ovog člana dužan je da Agenciji podnese zahtjev za dobijanje dozvole za privremeno obavljanje radijacione djelatnosti.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana, pored dokaza o ispunjenosti uslova utvrđenih u članu 22 ovog zakona, dostavlja se i:

- vrsta i opis poslova zbog kojih se korisnik izvora jonizujućeg zračenja angažuje za privremeno obavljanje radijacione djelatnosti u Crnoj Gori;
- vremenski period u kojem će korisnik izvora jonizujućeg zračenja biti angažovan u Crnoj Gori;
- rješenje nadležnog organa države u kojoj je korisnik izvora jonizujućeg zračenja registrovan za obavljanje poslova iz alineje 1 ovog stava.

Na osnovu podnijete dokumentacije iz stava 3 ovog člana Agencija izdaje dozvolu za privremeno obavljanje radijacione djelatnosti u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Dozvola iz stava 4 ovog člana izdaje se rješenjem i vremenski je ograničena na period koji ne može biti duži od 12 mjeseci.

Sadržinu zahtjeva iz stava 2 ovog člana i potrebnu dokumentaciju za dobijanje dozvole za privremeno obavljanje radijacione djelatnosti propisuje Ministarstvo.

Lice odgovorno za zaštitu od jonizujućeg zračenja

Član 24

Lice odgovorno za zaštitu od jonizujućeg zračenja iz člana 22 stav 1 tačka 9 ovog zakona dužno je da: sprovodi unutrašnji nadzor nad primjenom mjera zaštite od jonizujućih zračenja; stara se: o nabavci ličnih dozimetara i zaštitnih sredstava, sprovođenju zdravstvene kontrole nad profesionalno izloženim licima, stručnoj osposobljenosti zaposlenih za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućeg zračenja, redovnoj kontroli nad izvorima jonizujućeg zračenja u propisanim rokovima; podstiče i organizuje preduzimanje zaštitnih mjera u slučaju radijacionog udesa; obezbjeđuje vođenje evidencija; prisustvuje inspekcijском nadzoru i izjašnjava se o nalazu inspektora; obavlja i druge poslove u vezi sa izvorima jonizujućeg zračenja koje odredi Agencija ili na koje je obavezno po ovom zakonu i propisima donijetim na osnovu ovog zakona.

Lice odgovorno za zaštitu od jonizujućeg zračenja iz stava 1 ovog člana dužno je da odmah obavijesti Agenciju ukoliko se propisane mjere zaštite od jonizujućeg zračenja ne primjenjuju.

Agencija vodi registar lica odgovornih za zaštitu od jonizujućeg zračenja iz stava 1 ovog člana.

Uslove za stručnu osposobljenost odgovornog lica iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Na osnovu ispunjenosti propisanih uslova, Agencija licu odgovornom za zaštitu od jonizujućeg zračenja izdaje potvrdu o ispunjenosti uslova za stručnu osposobljenost.

Obaveze nosioca dozvole

Član 25

Nosilac dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti dužan je da:

- 1) redovno održava i servisira izvore jonizujućeg zračenja;
- 2) vodi propisanu evidenciju o izvorima jonizujućeg zračenja;
- 3) prijavi Agenciji sve promjene vezane za rad izvora jonizujućeg zračenja;
- 4) prijavi Agenciji prestanak korišćenja izvora jonizujućeg zračenja, kao i način njegovog čuvanja i skladištenja;
- 5) prijavi Agenciji sve promjene vezane za propisane uslove na osnovu kojih mu je izdata dozvola;
- 6) sprovodi i druge mjere zaštite od jonizujućeg zračenja utvrđene ovim zakonom.

Nosilac dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti dužan je da prijavi Agenciji svaku promjenu iz stava 1 tač. 3 i 5 ovog člana odmah, a promjenu iz stava 1 tačka 4 ovog člana u roku od 48 časova.

Vođenje evidencije

Član 26

Nosilac dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti je dužan da vodi evidenciju o izvorima jonizujućeg zračenja, o profesionalno izloženim licima, kao i o radioaktivnom otpadu.

Nosilac dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti u medicinske svrhe je dužan da, pored evidencije iz stava 1 ovog člana, vodi i evidenciju o izloženosti pacijenata jonizujućem zračenju.

Obrazac i sadržinu evidencije iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Ministarstvo, u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove zdravlja.

Kontrola kvaliteta

Član 27

Nosilac dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti dužan je da uspostavi i sprovede Program osiguranja i kontrole kvaliteta mjera zaštite od jonizujućeg zračenja.

U zavisnosti od radijacione djelatnosti koju obavlja nosilac dozvole, odnosno od poslova koje u oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja obavlja pravno lice iz člana 32 ovog zakona, Ministarstvo propisuje način, vrste i vremenske intervale u kojima se vrše mjerenja radi kontrole kvaliteta mjera zaštite od jonizujućeg zračenja.

Dekontaminacija

Član 28

Ako nosilac dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti prouzrokuje kontaminaciju, dužan je da odmah obavijesti Agenciju i sprovede dekontaminaciju preko pravnog lica za obavljanje dekontaminacije iz člana 32 ovog zakona i snosi troškove postupka dekontaminacije.

U slučaju kad se ne može odmah utvrditi nosilac dozvole koji je odgovoran za kontaminaciju, troškove dekontaminacije koju sprovodi pravno lice iz stava 1 ovog člana i nastalu štetu snosi država, u skladu sa posebnim propisom.

Agencija obavještava profesionalno izložena lica i javnost o mogućim štetnim posljedicama kontaminacije.

Način sprovođenja dekontaminacije, kao i uslove koje moraju ispunjavati pravna lica koja vrše dekontaminaciju propisuje Ministarstvo.

Ograničenja korišćenja izvora jonizujućeg zračenja u medicinske svrhe

Član 29

Izvori jonizujućeg zračenja mogu se koristiti u medicinske svrhe na propisani način, ako doktor medicine odgovarajuće specijalnosti izvrši procjenu medicinske opravdanosti njihove primjene i odobri dijagnostički ili terapijski postupak.

Uslove za korišćenje izvora jonizujućeg zračenja u medicinske svrhe, kao i načine zaštite pacijenata prilikom medicinskog izlaganja radi sprovođenja dijagnostičkog ili terapijskog postupka propisuje Ministarstvo, u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove zdravlja.

Nivo zaštite

Član 30

Nosilac dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti je dužan da obezbijedi nivo zaštite tako da spriječi izlaganje iznad granica propisanih za stanovništvo.

Povećanje koncentracije prirodnih radionuklida

Član 31

Pravno lice ili preduzetnik kome u tehničko - tehnološkom postupku proizvodnje dolazi do povećanja koncentracije prirodnih radionuklida iznad propisanih granica dužan je da o tome vodi evidenciju koju dostavlja jednom godišnje Agenciji.

Agencija utvrđuje spisak pravnih lica i preduzetnika iz stava 1 ovog člana.

Agencija je dužna da, na osnovu dostavljene evidencije procijeni stepen ugroženosti zdravlja i života ljudi i životne sredine i naloži sprovođenje dodatnih mjera zaštite od jonizujućeg zračenja.

Sadržinu i rokove dostavljanja evidencije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Troškove sprovođenja mjera zaštite od jonizujućeg zračenja snosi pravno lice ili preduzetnik iz stava 1 ovog člana.

Pravna lica koja obavljaju poslove zaštite od jonizujućeg zračenja

Član 32

Sva ispitivanja, mjerenja, kontrole i sve ostale stručne poslove iz čl. 9, 11, 13, 27, 28 i 44 ovog zakona mogu da rade pravna lica koja imaju dozvolu za obavljanje poslova zaštite od jonizujućeg zračenja.

Agencija izdaje dozvolu iz stava 1 ovog člana pravnom licu ako ispunjava sljedeće uslove:

- 1) ima određen broj i vrstu instrumenata, uređaja i opreme koja je neophodna za obavljanje tih poslova;
- 2) objekti i prostorije odgovaraju tehničkim, sigurnosnim i zdravstvenim uslovima za zaštitu ljudi i životne sredine od jonizujućeg zračenja;
- 3) ima odgovarajući broj lica u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, koji imaju propisanu stručnu spremu i koji su osposobljeni za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućeg zračenja i imaju odgovarajuće radno iskustvo;
- 4) ima sertifikat o akreditaciji za analitičke tehnike i metode ispitivanja koje se traže za obavljanje te vrste poslova.

Bliže uslove iz stava 2 ovog člana, koje treba da ispunjava pravno lice za vršenje propisanih ispitivanja, mjerenja ili drugih stručnih poslova, kao i sadržinu zahtjeva i potrebnu dokumentaciju propisuje Ministarstvo.

Dozvola

Član 33

Dozvola iz člana 32 ovog zakona izdaje se u formi rješenja i objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva i dokumentacije kojom se dokazuje ispunjenost propisanih uslova.

Pravno lice iz člana 32 ovog zakona dužno je da prijavi svaku promjenu o ispunjenosti uslova na osnovu kojih je dobijena dozvola Agencije.

V. POSTUPANJE U SLUČAJU RADIJACIONOG UDESA

Obaveze u slučaju radijacionog udesa

Član 34

Svako ko dođe do saznanja o postojanju opasnosti o povećanom izlaganju jonizujućem zračenju stanovništva i životne sredine dužan je da o tome, bez odlaganja, obavijesti ministarstvo nadležno za vanredne situacije i civilnu bezbjednost, Agenciju i druge nadležne organe.

Pravno lice ili preduzetnik odgovorni za radijacioni udes dužni su da, bez odlaganja, organizuju i sprovedu planirane mjere i postupke reagovanja na udes i angažuju ljude i sredstva.

Obaveza iz stava 2 ovog člana odnosi se i na pravna lica ili preduzetnike koji nijesu odgovorni za radijacioni udes, ako na području na kojem vrše djelatnost nastanu posljedice udesa.

Rana najava

Član 35

Radi ranog otkrivanja radijacionog udesa koji može proizvesti vanredno stanje, a ugrožava ili može ugroziti život i zdravlje ljudi i životnu sredinu, ministarstvo nadležno za vanredne situacije i civilnu bezbjednost uspostavlja sistem rane najave koji obezbjeđuje neprekidno mjerenje jačine ambijentalne ekvivalentne doze gama zračenja u vazduhu.

Na osnovu Nacionalne strategije za vanredna stanja, ministarstvo nadležno za vanredne situacije i civilnu bezbjednost, u saradnji sa nadležnim organima donosi Nacionalni akcioni plan za djelovanje u slučaju radijacionog udesa koji može proizvesti vanredno stanje.

Nacionalni akcioni plan

Član 36

Nacionalni akcioni plan za djelovanje u slučaju radijacionog udesa koji može proizvesti vanredno stanje i aktivnosti koje se u skladu sa tim preduzimaju sprovode se u skladu sa međunarodnim Konvencijama.

Sastavni dio plana iz stava 1 ovog člana čini Program rane najave koji donosi ministarstvo nadležno za vanredne situacije i civilnu bezbjednost, u saradnji sa Ministarstvom.

Program iz stava 2 ovog člana sadrži broj i raspored mjernih mjesta, mrežu mjernih mjesta, metodologiju uzimanja uzoraka i mjerenja, rokove, način dostavljanja podataka i obavještanja javnosti.

Troškovi mjerenja radi rane najave radijacionog udesa koji može proizvesti vanredno stanje obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.

Ako se utvrdi da postoji opasnost od širenja radioaktivne kontaminacije sa teritorije Crne Gore na susjedne države, Vlada će o tome obavijestiti Međunarodnu agenciju za atomsku energiju i nadležne organe susjednih država.

VI. UPRAVLJANJE RADIOAKTIVNIM OTPADOM

Postupanje sa radioaktivnim otpadom

Član 37

Nosilac dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti dužan je da radioaktivni otpad sakuplja, čuva, obrađuje, evidentira i odlaže na propisan način i po propisanim uslovima, do predaje pravnom licu iz člana 38 ovog zakona.

Nosilac dozvole iz stava 1 ovog člana dužan je da:

- 1) obezbijedi da radioaktivni otpad koji je nastao pri obavljanju radijacione djelatnosti bude što manji po aktivnosti i zapremini;
- 2) obezbijedi da objekti i prostorije u kojima se radioaktivni otpad sakuplja, čuva, evidentira i skladišti odgovaraju tehničkim, sigurnosnim i drugim propisanim uslovima koji obezbjeđuju zaštitu ljudi i životne sredine od jonizujućeg zračenja;
- 3) sprovede mjere kojima se sprječava da radioaktivni otpad prouzrokuje kontaminaciju životne sredine;
- 4) obezbijedi uskladišteni radioaktivni otpad;
- 5) primijeni zaštitne mjere za upravljanje radioaktivnim otpadom u Crnoj Gori uz poštovanje međunarodno priznatih kriterijuma, standarda i smjernica.

Nosilac dozvole iz stava 1 ovog člana dužan je da snosi troškove skladištenja radioaktivnog otpada.

Troškovi skladištenja izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnog otpada bez vlasnika obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.

Ako se vlasnik iz stava 4 ovog člana utvrdi naknadno, država će tražiti nadoknadu troškova skladištenja.

Bliže uslove iz stava 2 ovog člana i način pod kojima se radioaktivni otpad sakuplja, čuva, obrađuje, evidentira i odlaže propisuje Ministarstvo.

Skladištenje radioaktivnog otpada

Član 38

Radioaktivni otpad, do uspostavljanja uslova za njegovo odlaganje, će se skladištiti kod pravnog lica koje ima dozvolu za upravljanje skladištem radioaktivnog otpada.

Pravno lice iz stava 1 ovog člana dužno je da podnese Agenciji zahtjev za dobijanje dozvole.

Na osnovu ispunjenosti propisanih uslova, Agencija izdaje dozvolu iz stava 1 ovog člana.

Dozvola se izdaje rješenjem, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za dobijanje dozvole.

Nosilac dozvole iz stava 1 ovog člana dužan je da vodi evidenciju o radioaktivnom otpadu i podatke iz te evidencije dostavlja Agenciji u rokovima i na način koji odredi Agencija.

Troškovi održavanja skladišta iz stava 1 ovog člana obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.

Uslovi za upravljanje skladištem

Član 39

Agencija izdaje dozvolu za upravljanje skladištem radioaktivnog otpada pravnom licu iz člana 38 stav 1 ovog zakona, ako:

- 1) ima odgovarajući broj lica u radnom odnosu na neodređeno vrijeme koja imaju propisanu stručnu spremu i koja su osposobljeni za sprovođenje mjera zaštite od jonizujućeg zračenja i imaju odgovarajuće radno iskustvo;
- 2) obezbijedi da objekti i prostorije u kojima se radioaktivni otpad skladišti, čuva i evidentira odgovaraju tehničkim, sigurnosnim i drugim propisanim uslovima koji obezbjeđuju zaštitu ljudi i životne sredine od jonizujućeg zračenja;
- 3) obezbijedi uskladišteni radioaktivni otpad i preduzme sve zaštitne mjere kojima se sprječava da radioaktivni otpad prouzrokuje kontaminaciju životne sredine iznad propisanih granica, uz poštovanje međunarodno priznatih kriterijuma, standarda i smjernica;
- 4) ima Plan za djelovanje u slučaju radijacionog udesa koji može proizvesti vanredno stanje, usklađen sa metodologijom o zaštiti i spašavanju;
- 5) ima određen broj i vrstu instrumenata, uređaja i opreme koja je neophodna za obavljanje tih poslova.

Bliže uslove iz stava 1 ovog člana i način pod kojim se radioaktivni otpad skladišti, čuva, evidentira, obrađuje i odlaže, sadržinu zahtjeva i potrebnu dokumentaciju za upravljanje skladištem radioaktivnog otpada propisuje Ministarstvo.

Visokoradioaktivni otpad

Član 40

Uvoz, posjedovanje i korišćenje izvora zračenja koji poslije isteka vremena predviđenog za eksploataciju predstavljaju visokoradioaktivni otpad nije dozvoljeno, osim ukoliko je pribavljen nesporan dokaz da će izvor po isteku tog vremena biti vraćen dobavljaču van Crne Gore ili na drugi način napustiti Crnu Goru.

VII. PROMET IZVORA JONIZUJUĆEG ZRAČENJA I RADIOAKTIVNIH MATERIJALA

Dozvola za obavljanje prometa

Član 41

Promet izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala može vršiti pravno lice ili preduzetnik koji od Agencije dobije dozvolu za obavljanje prometa izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala.

Pravno lice ili preduzetnik iz stava 1 ovog člana dužan je da podnese Agenciji zahtjev za dobijanje dozvole za obavljanje prometa izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala.

Na osnovu ispunjenosti propisanih uslova, Agencija izdaje dozvolu iz stava 1 ovog člana.

Dozvola se izdaje rješenjem, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za dobijanje dozvole.

Promet izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala može se vršiti samo za nosioca dozvole za obavljanje radijacione djelatnosti iz čl. 21 i 23 ovog zakona.

Uslovi za obavljanje prometa

Član 42

Agencija će izdati dozvolu pravnom licu ili preduzetniku koji vrši promet izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala ako su preduzete mjere zaštite propisane ovim zakonom, i ako se takav promet vrši u skladu sa prihvaćenim međunarodnim konvencijama.

Agencija izdaje pravnom licu ili preduzetniku dozvolu za obavljanje prometa izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala, ako:

- 1) objekti i prostorije u kojima se obavljaju aktivnosti prometa izvora jonizujućeg zračenja ili radioaktivnog materijala odgovaraju tehničkim, sigurnosnim i bezbjedonosnim, zdravstvenim i drugim propisanim uslovima koji obezbjeđuju zaštitu zdravlja ljudi i životne sredine od jonizujućeg zračenja;
- 2) ima zaposleno lice odgovorno za zaštitu od jonizujućeg zračenja;
- 3) licima koja rade sa izvorima jonizujućeg zračenja obezbijedi odgovarajuća sredstva za zaštitu od jonizujućeg zračenja, kao i opremu za mjerenje zračenja;
- 4) obezbijedi da lica koja rade sa izvorima jonizujućeg zračenja imaju propisanu stručnu spremu i ispunjavaju propisane zdravstvene uslove za rad sa izvorima jonizujućeg zračenja;
- 5) od ovlašćene organizacije pribavi mišljenje o tehničko - tehnološkoj ispravnosti izvora jonizujućeg zračenja;
- 6) ima Uputstvo za djelovanje u slučaju radijacionog udesa;
- 7) obezbijedi radioaktivni materijal, rendgen aparate ili druge uređaje koji proizvode jonizujuće zračenje, u skladu sa propisanim uslovima za njihov promet.

Bliže uslove za obavljanje prometa izvora jonizujućeg zračenja i prometa radioaktivnih materijala i sadržinu zahtjeva i potrebnu dokumentaciju koje moraju da ispunjavaju pravna lica iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Promet izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala

Član 43

Agencija će izdati dozvolu pravnom licu ili preduzetniku iz člana 42 ovog zakona koji vrši izvoz izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala samo ako je uvoznik od nadležnog organa države u koju se vrši izvoz pribavio saglasnost za takav uvoz.

Ako izvoznik iz stava 1 ovog člana mora da izvrši povraćaj izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala na zahtjev nadležnog organa zemlje uvoznika, Agencija će mu izdati dozvolu.

Promet izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala može da se vrši samo preko carinskih prelaza na kojima je organizovan inspeksijski nadzor.

Uvoznik izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnog materijala dužan je da obavijesti Agenciju o prispjeću pošiljke na carinski prelaz u periodu koji nije kraći od pet dana, niti duži od 60 dana prije prispjeća pošiljke.

Kontrola radioaktivnosti roba pri uvozu, izvozu i tranzitu

Član 44

Voda za piće, hrana, hrana za životinje, lijekovi, duvan i duvanski proizvodi, kozmetička sredstva, sredstva za ličnu higijenu i drugi predmeti opšte upotrebe, kao i građevinski materijal, rude, metalni proizvodi, sirovine i druge robe ne smiju se stavljati u promet ako sadrže radionuklide iznad propisanih granica.

Dozvoljene granice sadržaja radionuklida, metode i način kontrole radioaktivnosti za proizvode iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo, u saradnji sa nadležnim ministarstvima.

Promet robe iz stava 1 ovog člana koja ne sadrži radionuklide iznad propisanih granica može se vršiti samo na graničnim prelazima na kojima je organizovan inspeksijski nadzor.

Otkrivanje i sprječavanje nedozvoljenog prometa

Član 45

Radi otkrivanja i sprječavanja nedozvoljenog prometa radioaktivnog i nuklearnog materijala preko granice Crne

Gore, na graničnim prelazima postavljaju se monitori jonizujućeg zračenja u skladu sa aktom organa nadležnog za unutrašnje poslove i javnu upravu.

Stručno tehničku pomoć u realizaciji poslova iz stava 1 ovog člana pruža Agencija.

Troškovi postavljanja monitora jonizujućeg zračenja iz stava 1 ovog člana obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.

Primjena Zakona o opštem upravnom postupku

Član 46

Briše se. (Zakon o izmjenama Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti, "Sl. list CG", br. 55/16)

VIII. NADZOR

Upravni nadzor

Član 47

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Inspekcijски nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrše nadležne inspekcije, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspekcijски nadzor.

Prava i dužnosti inspektora

Član 48

U vršenju nadzora nad sprovođenjem mjera zaštite od jonizujućeg zračenja inspektor ima pravo i dužnost da:

- naredi otklanjanje nedostataka u vezi sa radom s izvorima jonizujućeg zračenja;
- obustavi rad sa izvorima jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala i oduzme dozvolu za obavljanje radijacionih djelatnosti dok se ne ispune propisani uslovi;
- zabrani promet i korišćenje izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala dok se ne ispune propisani uslovi;
- naredi otklanjanje utvrđenih nedostataka i ispunjenje propisanih uslova pravnim licima koja obavljaju poslove u oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja;
- zabrani pravnim licima ovlašćenim za obavljanje poslova u oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja djelatnost dok ne otklone utvrđene nedostatke, odnosno ne ispune propisane uslove;
- zabrani promet izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala preko granice Crne Gore dok se ne ispune propisani uslovi;
- naredi otklanjanje utvrđenih nedostataka i ispunjenje propisanih uslova za mjerenja na graničnim prelazima;
- naredi dekontaminaciju životne sredine;
- naredi vođenje propisanih evidencija;
- naredi propisano odlaganje radioaktivnog otpada;
- naredi ispunjenje propisanih uslova i otklanjanje drugih nedostataka za koje se utvrdi da mogu izazvati štetne posljedice za zdravlje ljudi ili životnu sredinu.

IX. KAZNE NE ODREDBE

Prekršaji u sprovođenju zakona

Član 49

Novčanom kaznom od 5.000 eura do 15.500 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) Agenciji ne dostavi izvještaj o monitoringu radioaktivnosti u životnoj sredini u propisanom roku, a u slučaju radijacionog udesa ili na zahtjev Agencije odmah (član 10 stav 1);
- 2) ne sprovede propisana mjerenja radi procjene nivoa izlaganja jonizujućem zračenju profesionalno izloženih lica, lica na školovanju i naučno-istraživačkom radu, pacijenata i stanovništva (član 11 stav 1);
- 3) vrši sistematsku upotrebu izvora jonizujućeg zračenja u dijagnostičke svrhe suprotno propisanim uslovima (član 13 stav 3);

- 4) ne vodi evidenciju o izvršenim mjerenjima iz čl. 11 i 13 i izvještaj o tim mjerenjima ne dostavi Agenciji (član 14 stav 1);
 - 5) profesionalno izložena lica ne ispunjavaju uslove za rad sa izvorima jonizujućeg zračenja shodno odredbama člana 15 ovog zakona;
 - 6) dozvoli izlaganje jonizujućem zračenju licima iz člana 18 ovog zakona ili ne spriječi izlaganje jonizujućem zračenju iznad propisanih granica za stanovništvo (član 18);
 - 7) ugradi radioaktivni gromobran ili jonizujuće detektore dima koji imaju izvor jonizujućeg zračenja u gasovitom stanju ili izvor jonizujućeg zračenja čiji su produkti raspada u gasovitom stanju (član 19 st. 3 i 4);
 - 8) od Agencije ne pribavi potvrdu o evidentiranju izvora jonizujućeg zračenja malog radijacionog rizika (član 20 stav 1);
 - 9) obavlja radijacionu djelatnost bez dozvole Agencije (član 21 stav 1);
 - 10) ne uspostavi i ne sprovede Program osiguranja i kontrole kvaliteta mjera zaštite od jonizujućeg zračenja (član 27 stav 1);
 - 11) prouzrokuje kontaminaciju, a odmah ne obavijesti Agenciju i ne sprovede dekontaminaciju na propisan način (član 28 stav 1);
 - 12) ne obezbijedi nivo zaštite tako da se spriječi izlaganje iznad granica propisanih za stanovništvo (član 30);
 - 13) ne vodi evidenciju u slučaju povećane koncentracije prirodnih radionuklida iznad propisanih granica i ne dostavi je jednom godišnje Agenciji (član 31 stav 1);
 - 14) vrši ispitivanja, mjerenja, kontrole i sve ostale stručne poslove bez dozvole Agencije (član 32 stav 1);
 - 15) ne prijavi svaku promjenu o ispunjenosti uslova na osnovu kojih je dobijena dozvola Agencije (član 33 stav 3);
 - 16) radioaktivni otpad ne sakuplja, obezbijedi, evidentira i skladišti na propisan način i po propisanim uslovima do predaje ovlaštenom pravnom licu iz člana 38 (član 37 stav 1);
 - 17) upravlja skladištem radioaktivnog otpada bez dozvole Agencije (član 38 stav 1);
 - 18) ne vodi evidenciju o radioaktivnom otpadu i podatke iz te evidencije ne dostavi Agenciji u rokovima i na način koji odredi Agencija (član 38 stav 5);
 - 19) vrši promet izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnih materijala bez dozvole Agencije (član 41 stav 1);
 - 20) stavlja u promet proizvode iz člana 44 koji sadrže radionuklide iznad propisanih granica (član 44 stav 1).
- Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 250 eura do 550 eura.

X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti

Član 50

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti donešeni na osnovu Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja ("Službeni list SRJ", br. 46/96), ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Započeti postupci

Član 51

Započeti postupci do stupanja na snagu ovog zakona završiće se u skladu sa Zakonom o zaštiti od jonizujućih zračenja ("Službeni list SRJ", br. 46/96).

Usklađivanje rada pravnih lica

Član 52

Pravna lica i preduzetnici dužni su da usklade svoje poslovanje sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana donošenja akata iz člana 50 ovog zakona.

Pravna lica i preduzetnici koji posjeduju, odnosno koriste izvore jonizujućeg zračenja iz člana 19 stav 3 ovog zakona dužni su da ih uklone u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Troškove uklanjanja izvora jonizujućih zračenja iz stava 2 ovog člana snosi pravno lice ili preduzetnik koji ih posjeduje, odnosno koristi.

Prijavljivanje izvora

Član 53

Pravna lica i preduzetnici koji obavljaju radijacionu djelatnost dužni su da Agenciji prijave sve izvore jonizujućeg zračenja koje posjeduju, odnosno koriste, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važnosti propisa

Član 54

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o određivanju organa za obavljanje poslova u oblasti zaštite od jonizujućih zračenja ("Službeni list SRCG", br. 13/89) i prestaje primjena Zakona o zabrani izgradnje nuklearnih elektrana ("Službeni list SRJ", br. 12/95) i Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja ("Službeni list SRJ", br. 46/96).

Stupanje na snagu

Član 55

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od dana početka primjene Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG", br. 56/14, 20/15 i 40/16).